СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 40. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, вівторок, 18-го лютого 1947. No. 40. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, February 18, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

НАЙВИЩИЙ ФАРМЕРСЬКИЙ ДОБРОБУТ ЗАПИСАНО В МИНУЛОМУ РОЦІ

Вершком фармерського добробуту в Злучених Державах вважається 1946 рік у звіті Ради Краєвої Промислової Конференції, оприлюдненому в неділю 16 лютого. На підставі цього звіту заповідають знижку цін на фармерських продуктах ще в біжучому році, хоч як великий є попит за земельними продуктами в Америці й заграницею. Для порівнання поданий чистий прибуток американських фармерів з 1939 року, який досягнув вартости $9,250,000,000; дальше прибуток з 1945 р. у висоті 13,250,00,000 і чистий дохід з 1946 р., який встановлено на $14,700,-000,000. Загальний прихід вчасі війни зріс на 156 відсотків, а кошти продукції в тому часі зросли на 102 відсотків, отже ще таки осталося 54 відсотків чистого зиску для фармерів.

ПРИХИЛЬНИКИ ЗАМКНЕНОГО ЗАВОДУ МАЮТЬ БІЛЬШІСТЬ.

Більшість сенатської комісії робітничих справ є противна тому, щоб заборонити засаду „замкненого заводу" для юній, як це виказує звіт агенції Асошієйтед Прес, з розмов з поодинокими членами комісії, що переводить переслухання в цій справі з представниками підприємців та робітників. Найзавзятіше становище за заборону засади „отвореного заводу" заняв учасі переслухання Сесил Б. де Мил, вирібник фільм з Галивуду. Він заявив, що „замкнений завод" це монополістична ідея, яка представляє змагання до „колективного абсолютизму". Представник підприємства Алис Чалмерс Компані з Милвокі проти якого ведеться страйк робітників від більше ніж півроку, заявився за зміну закону в тому напрямі, щоб „уневажнити руїнну силу комуністичного проводу в юніях", одначе так, щоб не нанести шкоди юніям. Не зважаючи на такі заяви, більшість комісії схильна затримати засаду замкненого заводу. Найбільшим противником такої засади в цій комісії, складеній з 13 членів, є автор законопроекту сен. Джозеф Г. Бол з Минесоти.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДВІДАВ СВОЮ ПОКАЛІЧЕНУ МАМУ.

У неділю вечір повернувся з дороги до свого рідного дому у Ґрендвю, у стейті Мизури, президент Труман, куди він їздив літаком, щоб відвідати свою маму, 94-літню старушку. Вона впала у своїй хаті і так стовкла клуб. Хоч це вже третє потовчення цього самого клуба, старушка, як впевняють лікарі, не наражена на небезпеку.

КОМІСІЯ ДЛЯ МЕНШИН У КАЛІФОРНІЇ.

У місті Асільомар недалеко Монтерей, у південній Каліфорнії, покінчено минулого тижня зібрання Ради для Громадської Єдности. Наради мали на цілі найти спосіб злагодження непорозумінь між такими расовими ґрупами, як мексиканцями, що говорять по еспанськи і замешкують значні простори в південній Каліфорнії; дальше китайцями, японцями та ніграми. Питання мови розгорілося в Каліфорнії до таких розмірів, що появилися негодування на іншемовних людей при прийманні до праці. Щоби злагодити ці різниці і помогти кампанії проти дискримінації рас, губернатор Ирл Ворен постарався за законопроект у стейтовій леґіслятиві для створення комісії „політичної й економічної рівности", яка поборювала б негодування проти „меншеневих груп". Одначе тому, що питання меншин виринуло у шкільництві ізза великого числа американців, які говорять еспанською мовою, воно ускладнюється й загрожує дотеперішній засаді одномовности у школах.

НІМЕЦЬКИЙ КАРДИНАЛ У НЮЙОРСЬКІЙ КАТЕДРІ.

Німецький кардинал Конрад фон Прейсінґ, який учасі війни відзначився ворожнечею до різних гітлерівських плянів, прибув у гості до нюйорського кардинала Франсиса Спелмана і в неділю 16 лютого відправив разом з ним понтифікальну Богослужбу в катедрі св. Петрика. Як пристоящі служили з кардиналом Прейсінґом його товариші з семинарії в Інсбруку, а це помічний епископ нюйорської дієцезії Френсис Мек Інтайр, помічний епископ з Бофало Джозеф Борк і три інші священики. Єпископ-помічник Джозеф Донагю привитав кардинала Прейсінґа іменем американців, як „оборонця прав, даних Богом".

СЕНАТСЬКІ ПРОВІДНИКИ ПРОТИВНІ ЗМЕНШЕННЮ БУДЖЕТУ.

Не зважаючи на ухвалу спільної буджетової комісії, щоб зменшити видатки в буджеті президента Трумана на наступний рік на шість більйонів, сенатські провідники вийшли з думкою, щоб ця знижка була менша, а це на півтора більйона долярів, огляду на небезпеку зменшення видатків на озброєння.

Інтервенція голови З. У. А. Д. К. д-ра В. Ґалана в департаменті стейту в справі „скрінінґів" в таборах українських скитальників

В пятницю, дня 14-го лютого, голова Зл. Укр. Амер. Доп. Комітету д-р В. Ґалан разом з бувшим директором УНРРА в Зальцбурґу в Австрії Волтером Лі Шеппардом інтервеніювали в департаменті стейту у Вашинґтоні в справі нових „скрінінґів", що їх переводиться з участю большевицьких комісарів в таборах українських скитальників в околицях Зальцбурґу, як про це повідомляла Свобода з 15-го лютого. Для характеристики цих „скрінінґів" д-р В. Ґалан представив м. і. ролю місс Вайнфелд в цих таборах, яка в приявності д-ра Ґалана та американських військових урядників в Лінцу (Австрія) висловлювалася отверто проти українських скитальників та яка зараз бере участь в „скрінінґових" комісіях. Обидва представники висловили в департаменті стейту негодування з того рода безпідставних переслідувань українських скитальників і департаменту стейту пообіцяв перевести негайне слідство.

СТВОРЕНО „ОРГАНІЗАЦІЮ САМОДОПОМОГИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ".

Старанням Ініціятивного Комітету, до якого м. і. входили Марія Хомин, Галина Зейкон і проф. Андрусів, відбулося в неділю, 15-го лютого в невеличкій залі „Негайної Помочі" при 7-ій вулиці в Ню Йорку Загальне Зібрання новоприбулих до Злучених Держав українських імігрантів, на яких створено „Організацію Самодопомоги Нової Української Еміграції". Зборами проводив проф. Андрусів, секретарювала Галина Зейкан. Про думку, ініціятиву і потреби створення такої організації розповіла коротко Марія Хомин, що недавно приїхала до Злучених Держав з Европи як делегатка „Обєднання Українських Жінок на Еміграції" в Европі. Зі звіту Ініціятивного Комітету виходило, що на його заклик в пресі зголосилося 78 осіб, які приїхали до Америки після Другої Світової Війни. Усіх, які за той час приїхали, начислюється біля 200 осіб. На Зборах було біля 40. Проф. Андрусів відчитав проект статуту нової організації, в якому м. і. встановляється: Організація мала б свій осідок в Ню Йорку і своєю діяльністю охоплювала б Злучені Держави і її території. Ціллю організації є „нести допомогу новоприбуваючим до Америки українцям без різниці релігії й терену походження". Характер організації є аполітичний і тільки харитативний. Дійсними членами організації можуть бути тільки українці, які приїхали до Злучених Держав після Другої Світової Війни, а спомагаючими і почесними членами теж всі інші українці в Америці. І. т. п. З огляду на провізоричну підготовку проекту статуту, його прийнято тільки принціпово та вибрано Статутову Комісію, яка має його точно опрацювати та достосувати до існуючих форм і законів. Залишаючи основну дискусію і кінцеве вирішення та ухвалення статуту черговим Зборам, усталено, докищо, назву організації та вибрано Управу, яка повинна негайно розпочати працю. До Управи вибрано: голова — проф. Андрусів, секретар — Б. Коваль, касієр — д-р Кибало і д-р Гладкий — член Управи. До Статутової Комісії вибрано проф. Андрусіва, д-ра Левицького і п. Прудивуса. Рівночасно вибрано двох делегатів на Загальні Збори Злуч. Укр. Амер. Доп. Комітету, якими будуть Марія Хомин і проф. Андрусів. Під час доривочної, хоча широкої дискусії на тему статуту, виявилоса багато цих труднощів, з якими зустрічаються та які мусять поборювати нові українські імігранти безпосередньо після приїзду до Америки. Допомога в таких випадках й буде головною ціллю нової організації, хоча вона постійно памятатиме про тих українських скитальників, які залишилися на скитанні, бо члени цеї організації ще найкраще розуміють важке положення своїх вчерашніх товаришів недолі, бо й самі духом ще перебувають з ними. Усі бесідники і дискутанти підкреслювали, що ціллю нової організації в жодному разі не буде встрявати в компетенції інших американсько-українських організацій. Навпаки, організація твориться тільки з метою включитися в загальне американсько-українське життя та зорганізовано поставити йому до розпорядження ці нові українські сили, що починають напливати до Америки. Проте, її першим завданням є власне самодопомога. Збори тривали від год. 4-ої до 8-ої після полудня. Треба сподіватися, що нова організація буде черговим цінним вкладом в наше зорганізоване громадське життя, що американсько-український загал привітає її так само щиро, як тільки може привітати брат брата, прийме її до свого гурту та дасть йому всяку можливу піддержку і допомогу. Успіхи нової організації будуть успіхами всіх нас, американських українців.

Советський Союз невдоволений американською політикою; боїться англо-американської військової атаки; виступ проти Долеса і Ачесона

Москва, 16. лютого. — Советська преса надрукувала сьогодні статтю відомого советського історика і публіциста проф. Е. Е. Тарле, що є виявом найбільшого советського невдоволення американською закордонною політикою то відповідальними американськими державними мужами. Стаття є відповіддю на недавний виступ в Ню Йорку республиканського дорадника в справах закордонної політики Джана Фостера Долеса, в якому він пропонував економічне обєднання европейських країн, федерацію децентралізованої Німеччини та американсько-советську контролю над нею. Советський публіцист твердить, що плян Долеса покривається з пляном Чорчила та що американці під керівництвом Республиканської Партії готові злучитися з англійцями та розпочати військовий наступ на Советський Союз. Рівночасно зі статтею проф. Тарле проголошено в цілій советській пресі і по радіо ноту советського міністра закордонних справ, передану минулої пятниці американському амбасадорові в Москві з протестом проти заяви американського підсекретара стейту Діна Ачесона в Конгресі, що советська політика є „агресивна і експанзіоністична". Советське занепокоєння американською закордонною політикою висувається на чоло усіх інших подій. Рішучі виступи американських державних мужів з одного боку, а советська реакція й подібні советські виступи з другого, набирають окремого значення у звязку з недалекою вже конференцією Ради закордонних іністрів Чотирьох Потуг в Москві.

НЮ ЙОРК ТАЙМС: БАНДИТ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

Ню Йорк, 17. лютого. — Ню Йорк Таймс надрукував сьогодні листа Джозефа Болея на тему: „Балтійські держави і О.О.Д." В листі м. і. сказано: „Якої справедливості і мира ми можемо сподіватись від Обєднаних Держав, коли одним з його перших промоворів — співпредсідником управи, як це було — є не меншим бандитом, як був Гітлер". Автор пише про Советський Союз.

АМЕРИКА ПРОДИРАЄ ЗАЛІЗНУ ЗАСЛОНУ.

Ню Йорк, 17. лютого. — У звязку з посиленою протиамериканською пропаґандою в Советському Союзі, американський уряд починає з сьогоднішнім днем надавати з радіовисильні в Мюнхені, Німеччина, свої радієві вісті, призначені для советських радіослухачів. Американські радіопередачі для Советського Союзу будуть виготовлятися під контролею департаменту стейту в Ню Йорку та будуть охоплювати абсолютну правду, хочби й немилу для американців, про відносини в Злучених Державах. Советська преса цілком зіґнорувала американське повідомлення про початок радіопередач. Радіопередачі будуть починатися в Мюнхен в год. 9-ій ввечері (в Ню Йорку год. 1-ша після полудня). З наявних у Вашинґтоні інформацій виходить, що на 197,000,000 мешканців Советського Союзу тільки 500,000 мають радіоприймачі.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ ПРОТЕКТОРАТУ НАД ЯПОНСЬКИМИ ОСТРОВАМИ

Лейк Саксес, 17. лютого. Сьогодні Злучені Держави мали предложити Раді Безпеки О. Д. своє домагання протекторату над 650 островами на Пацифіку, що до війни були під зверхністю Японії. Америка домагається повного права будувати на цих островах военні бази та управляти ними як важливими стратегічними теренами. Кароліни, Маршальські і Маріянські острови мали б бути прилучені до Злучених Держав, як їх інтегральна частина. Сподіються опозиції з боку Советського Союзу, а частинно теж з боку Австралії і Англії.

АНГЛІЯ ПЕРЕМАГАЄ ГОСПОДАРСЬКУ КРІЗУ.

Лондон, 16. лютого. Господарська кріза в Англії, викликана браком вугілля та великим холодом, ще продовжується, але вже є виразні познаки, що уряд при жертвенній співпраці і вирозумінні цілого народу її переможе. Тисячі англійських робітників зрезиґнували зі свого традиційного недільного відпочинку й працювали на шахтах. Великі признання в світі викликав шляхетний поступок англійського уряду, як премієр Атлі з великою подякою зрезиґнував з американської достави вугілля, якщоб це мало піти на кошт Европи. Голодна і замерзла Европа потребує американської допомоги вугіллям не менше від Англії, заявив премієр Атлі.

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКІ ВІДНОСИНИ.

Прага, 16. лютого. Президент Едуард Бенеш остерігав сьогодні словацьку делегацію з головою Словацької Національної Ради, Йозефом Летріхом на чолі, щоб вони залишили всякі думки про будьяку центрально-европейську федерацію, з огляду на приявність большевиків по другому боці Карпат. *Бенеш заявив, що Словаччина стала б складовою гастиною Росії, якщо вона відірвалася б від чехо-сло*вацького союзу. „Словаччина не пережила б ще одної крізи чехословацької республики — говорив президент Бенеш — і після неї вона вже не була б самоБенеш заявив, що Словаччина стала б складовою частиною Росії. Я не вірю, щоби така розвязка могла вийти на добро чехам, словакам і росіянам та взагалі цілій Европі" — твердив Бенеш.

ШІСТЬ ВИРОКІВ СМЕРТИ В ЮГОСЛАВІЇ.

Білгород, 16. лютого. Югославський суд засудив на кару слерти шістьох німецьких генералів, між ними колишнього німецького головнокомандуючого в Південній Европі, ген. Александра Леґра. Цего останнього розстріляють, інших повісять. Усім їм закидувано военні злочини.

ХОЛОД В ЕВРОПІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Лондон, 16. лютого. Великі морози на европейському континенті продовжуються з неслабнутою силою, збільшуючи недолю і терпіння цих, які пережили війну. В одному вільки Берліні протягом цеї зими замерзло 156 осіб, а температура там виносить 13 степенів Фаренгайта нище нулі. В інших місцевостях доходить до 20 степенів і більше.

ПОЇЗДКА ГУВЕРА.

Берлін, 16. лютого. Герберт Гувер, висланик президента Трумана для студій харчового положення в Европі, відвідав цілий ряд місцевостей в Німеччині й Австрія був теж в Римі та мав розмову з Папою і сьогодні знова вернувся до Берліна.

З МЕТОЮ БОЛЬШЕВІЗУВАТИ НІМЕЧЧИНУ.

Берлін, 16. лютого (АП). Піддержувана Советським Союзом німецька комуністична Партія Соціялістичної Єдности повідомила, що вона встановила контакт з німецькими комуністами теж в американській, британській і французькій зонах. У висліді в Берліні має бути створений центр, завданням якого буде координувати і керувати роботою комуністів в цілій Німеччині.

САБУРОВ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТОМ РАДИ МІНІСТРІВ СССР.

Москва, 16. лютого (АП). Максим Захарович Сабуров, віцепредсідник державної Комісії Планування, був сьогодні призначений вже десятим з черги заступником президента Ради Міністрів Советського Союзу. Президентом є Сталін. Його заступниками: Молотов, Берія, Андреєв, Мікоян, Косиґін, Вознесенський, Ворошилов, Маленьков, Каганович і тепер Сабуров.

ЖИДИ СИЛОЮ ДОБИВАЮТЬСЯ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Єрусалим, 17. лютого. Сьогодні шість миль на південь від Тель Авів дійшло знова до зудару між 800 до 950 нелеґальних жидівських імігрантів і британським військом, що завертало їх назад на корабель. Військо користувалось слізним газом і жиди будуть відправлені на остров Кипр.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDEL 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597–7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЯК ЦЕ РОЗУМІТИ?

Ми вже нераз згадували про росіян і москвофілів з українського роду, як вони зверталися в пресі чи інакше до советських чинників у справі зменшення советськкх оплат на пересилки з Америки харчів, обуви чи одягу для населення в Советах. Найбільше таких благань було від „малоросів" з Волині й від лемків-москвофілів, що публично підкреслюючи свою „русскість" і радість сприводу „возсоединенія" усіх „русских" земель, заявляли готовість помагати своїм рідним. В таких благаннях нераз ще зазначувано, що це хоче помагати робітник, чорнороб, себто людина не багата, а тяжко працююча на хліб. Зазначувано це правдоподібно в такій вірі, що це зробить відповідне враження на „владу робітників і селян" у Советах і вона не буде обдирати американського робітника, що хоче слати харчі чи одежу своїм голодним і обідраним рідним, робітникам і селянам у Советах .

Як знаємо, усі ці благання не мали досі ніякого успіху. В цій справі ургували теж і американські жиди та різні гуманітарні установи, але теж без успіху. Високі оплати на такі посилки до Советів залишились. Залишились і різні інші вимоги, що ускладнюють такі посилки й їх утруднюють. У цьому самому часі ведеться одначе далі агітація за посилками. Крім цього надходять нові вісти про голод в Советах, зокрема про голод в Білорусі та Україні. Ці, що мали нагоду бути недавно в Україні чи Білорусі, які найбільше потерпіли через війну, пишуть про голодних і обдертих людей, що їх там бачили. Знов Ню Йорк Таймс заповідає просто голодову катастрофу для 50 міліонів людей в Україні й Білорусі вже під весну, якщо не прийде до цього часу якась більша допомога, бо ця, що її діставали ці краї через УНРРА, уже кінчиться.

Немає ніякого сумніву, що люди з України і Білорусі, що живуть тепер в Америці, поспішили б з допомогою своїм рідним чи знакомим в згаданих краях, коли б були певні, що ці посилки до них дійдуть, та що такими посилками не наразять своїх рідних на неприємности і переслідування збоку влади, а то ще й на висилку на Сибір — за звязок з закордонними людьми. Таке є загальне переконання і то оправдане. Та найгірше ділає на людей те, що виглядає, що Совети взагалі не бажають собі таких посилок до поодиноких людей. Нюйорська пошта повідомляє, що вона завалена пакунками з річами, які американці були вислали до Советів, а які вернулись назад зі Советів до Злучених Держав, бо ті, для котрих ті пакунки були вислані, не були в спромозі заплатити високих урядових оплат, які доходили і до 2,400 рублів за пакунок.

Ось так „робітнича" влада в Советах дбає про голодного й обдертого селянина і робітника, якому хоче помогти робітник в Америці. Це ясне, що Совети не бажають собі таких дарунків. Вони хочуть таких, якими розпоряджалася б сама влада і розділювала їх між агентів НКВД чи їм подібних. Бо як інакше це розуміти?

Заява Трумана про президентську кандидатуру

Американським звичаєм обидві головні політичні партії, Демократична і Республиканська, приготовляються завжди завчасу до кождочасних президентських виборів. Таке бувало давніше, так діється і тепер, а різниця хіба в тому, що тим разом підготовку до виборів приспішено. Президентські кандидати почали зявлятися майже на два роки наперід. Так є з республиканцями і демократами. Гаролд Стасен, республиканець і бувший губернатор Минесоти, сам проголосив себе кандидатом на президента у президентських правиборах Республиканської Партії в 1948 році. Іншими сильними кандидатами на президента з цеї партії є такі впливові сенатори як Ванденберг і Тефт, що хоч не проголосили своїх кандидатур явно, але є загально відомим, що вони хочуть бути такими кандидатами Республиканської Партії.

Як бачимо, Республиканська Партія уже тепер багата на кандидатів. Вона цього переконання, що матиме добру нагоду вибрати тим разом президента-республиканця.

Демократична Партія довго вагалася, що їй робити, бо виглядало, що теперішній президент Труман, що прийшов до влади наслідком смерти Ф. Д. Рузвелта, не буде кандидатом на поновний вибір. Така ніби була воля самого Трумана. З другого боку демократи здавали собі ясно справу з цього, що Труман одідичив по Рузвелтові таку спадщину, головно щодо закордонної політики і уступств Сталінові, що щоб не робив, а популярности собі в народі не здобуде, а тим самим не буде надаватись на успішного кандидата на президента в 1948 році. Коли ж до цього долучились ще клопоти Трумана з страйками на домашньому грунті, то вже так було, що Демократична Партія зачала серіозно оглядатись за новим кандидатом. Та заки його знайшла, положення зачало змінятись, а особа Трумана зачала зискувати в загалу на повазі. Це тому, що зайшли важні події, які дали през. Труманові нагоду показати себе в одному випадку „твердим", а в другому поблажливим і компромісовим, а в обидвох випадках — зручним і розумним політиком. Твердим виявив він себе, як кажеться, у відношенню до Советів, бо перестав їм у всьому уступати, а теж виявив цю твердість, коли не уступив перед погрозами Джана Луїса вчасі недавнього вугільного страйку. З другого боку, кажеться далі, як минулої осені республиканці вийшли горою у виборах до конгресу, президент Труман, зумів відразу заняти таке розумне становище, що як демократ зеднав собі республиканських провідників і таким чином довів до гармонійної співпраці між демократичною екзекутивою і республиканським законодатним тілом. Не легке це діло, бо ж республиканці мають тепер більшість як в палаті репрезентантів, так і в сенаті, проте воно вдалось.

Як ця співпраця далі піде, годі передбачити, але нині так є, що вона американському загалові подобається. Таким чином престіж Трумана піднявся. Цього не міг не завважати Роберт Е. Гениґен, голова Кравого Демократичного Комітету, бо ж він поставлений партією на це політичне становище, щоб за такими речами слідити. Так і треба розуміти останній публичний виступ Генигена, у якому він заговорив про кандидатуру Трумана в 1948 році на президента в такий спосіб, що це вже вважають „номінацією" Демократичної Партії.

Подія ця важна і цікава, тому і не диво, що газетні репортери, що прибули минулого четверга на пресову конференцію з президентом Труманом, зараз запитали його самого, чи він дійсно думає бути кандидатом на президента в 1948 році. Труман надто добрий політик і надто добре обзнайомлений з американськими газетними звичаями, щоб не припускати, що його за це газетярі запитають. Він сам, усміхаючись, заявив, що надіявся такого запиту і тому приготовив заздалегідь відповідь, яку передав газетярам на письмі. Відповідь ця є зручно уложена, але відповідає в основному правді. Президент заявив, що він вважає себе відпоручником американського народу, який має виконувати свої обовязки, не оглядаючись на дальшу особисту, політичну карієру. Як такий він не може брати під увагу вузькі, політичні розрахунки, а має робити це, що виходить на добро цілого американського народу.

Назагал президент Труман так поступає, як заявив. Це йому признають. Одначе ніхто нині не сумнівається, що хоч Труман виминув відповідь, то проте він уже рішений кандидувати на президента в 1948 році, а Гениґен висловив в дійсности це, що є нині в умі й в серці Трумана. Кажемо „нині", бо ще не так давно Труман був так песимістично настроєний, що було дещо правди в цьому, що тоді розголошували, що він в ніякому разі не буде кандидувати в 1948 році. Як знаємо, американці таких заяв і поголосок не беруть ніколи серіозно, знаючи з практики, що дехто проголошує такі заяви більше на те, щоб висондувати загальну опінію. З Труманом могло бути так, що він дійсно щиро заявив, що йому досить того клопоту, що його матиме до кінця своєї каденції. Та це було давніше, а нині є інакше.

Тепер ще вартувало б знати, які шанси матиме Труман при виборах в 1948 році. Одно певне, що як він кандидуватиме, що не матиме в Демократичній Партії ніякого контр-кандидата. Це дуже скріпить його становище. Зате цілком інакше виглядає справа з кандидатами в Республиканській Партії. Там уже є три кандидати, про яких отверто говориться: Стасен, Ванденберг і Тефт. А скільки буде ще інших? А де ж нюйорський губернатор Дюї? Та ж він здобув в останніх президентських виборах як кандидат проти Рузвелта понад 22 міліони голосів! Він теж відніс велику перемогу і при поновнім виборі на губернатора нюйорського стейту. Чи він захоче бути у своїй партії знову кандидатом на президента, не знати, але є поважні дані припускати, що так буде. Уже ті кандидати Республиканської Партії, яких імена тут згадані, є такі сильні, що не легко буде республиканцям рішитись, кого вибрати кандидатом. Навіть, як уже Конвенція партії вибере, то заповідають, що цей вибір готов розбити республиканські голоси при дійснім голосованню на президента. Тому саме вигляди Трумана на перемогу в президентських виборах в 1948 році не такі злі, хоч симпатії загалу перехилилися в республиканський бік.

Так тепер ці справи представляються, але до правиборів і виборів ще далеко; ще багато може статися такого, що одних кандидатів змете, а інших видвигне наперед. Та як іде про особу Трумана, то нам здається, що він цілком певно буде в 1948 році кандидатом на президента і, як виглядає, чи не одиноким кандидатом, так, що готов дістати номінацію на конвенції Демократичної Партії через аклямацію, бо не буде ніякого іншого поважнішого кандидата.

Розклад родини — загроза цивілізації

Зпоміж різнородних важливих питань, які обговорюються в теперішньому часі, є питання будуччини родини. „Якщо не буде якихсь способів протиділання, то ціла система родини в західній цивілізації заломиться з кінцем теперішнього століття", каже д-р Карло Кларк Зимерман, професор соціології університету Гарвард.

Для пояснення треба додати, що д-р Зимерман промовляв на цю тему недавно на річній конференції Товариства Суспільного здоровля в готелі Пенсилвенія в Ню Йорку у приявности 1,200 делегатів. Крім Зимермана промовляли ще інші знавці суспільного здоровля, вказуючи на знищення родини внаслідок „суспільних недуг", таких, як от венеричні недуги із усіми своїми розгалуженнями. Представники ветеранів звертали увагу, що венеричні недуги поширяються головно ізза неможливости заключувати подружжя, а це знову залежне від привернення миру у світі, „за яким іде добробут і свобода".

Виходить, що теперішній цивілізації грозить заглада з двох боків: від війни і від суспільних недуг. Дехто лучить ці обі причини разом, бо війна є таким нещастям, яке веде за собою цілий ланцюг інших нещасть. Та людство більше звертає увагу на механічну загрозу, як от тепер, на загрозу атомової бомби, а лише спеціялісти звертають увагу на моральний бік справи, тобто на занепад морального життя не лише під час але й після війни.

У своїй промові д-р Зимерман звертає увагу на значіння родини в житті цивілізованих народів. Загально звісне, що родина це ячейка цивілізації. Батько родини; це колишній родоначальник, як тепер війт у громаді. З розвитком життя повстали суспільні верстви, а з цим і економічні класи, а в класах розвинулося родинне життя відповідно до маєткової спроможности. Класові родини старалися зберегти родинні цінности, звязані з іменем своїх попередників і пильно дбали про свою честь. Там, де родинне життя звелося, прийшов занепад народу, каже Зимерман. Він пригадує на упадок родинного життя в старинній Греції і в старинному Римі і подає цей упадок за причину упадку оцих високо цивілізованих старинних націй.

Зо звіту, який появився в газетах про реферат Зимермана, не можна довідатися, як він представив пізнішу відбудову родинного життя, а з ним і відбудову цивілізації. Треба одначе пригадати, що це сталося підо впливом християнства, яке своїм проповідництвом піднесло значіння родини до релігійної святости, що загально відоме.

Та хоч у звіті промовчаний християнський період відбудови родинного життя, то не промовчані критичні завваги професора про занепад родинного життя в теперішніх суспільних класах. Він каже, що родинна система серед теперішніх „клас" в західній цивілізації вже зводиться, а на її місце приходить родина „мас". Треба здогадуватися, що під словом „маса" він розуміє пересічних людей, про яких говориться як про „народню масу". Та, каже професор, уже й ця родина „мас" починає заломлюватися". А коли родини в масах заломляться, тоді заломання йде далеко глибше, ніж заломання родин у вищій або середній класі" твердить Зимерман. Отже саме на підставі такого занепаду родини в масах приходить він до висновку, що прийде до занепаду цивілізації ще таки в теперішньому столітті.

Та референт не хоче допустити занепаду цивілізації й тому він придумує способи для ратунку родини, а з цим і для ратунку цивілізації. Якщо заломлюється родина мас, міркує він, то треба **придумати програму масового морального виховання.** У програмі згадав Зимерман теж і різнородні масові способи, розголосу яких уживають тепер купці при розголошуванні своїх продуктів, отже: оголошення, летючки, таблиці з різними написами і т. п. Він радить теж уживати таких засобів з добавком кличок з моральними засадами на таких предметах, як сірнички, залізничі вози і т. п. Він дальше радить зоснувати товариство „похатних продавців цивілізації", які мали б на цілі поширяти мораль серед мас.

Зимерман думає теж і про покриття коштів такої цивілізаційної місії і каже, що промислові підприємці повинні покрити ці кошти, бо вони й так придумують способи розголосу для своїх продуктів. Отже треба б лише ці способи поширити — тобто додати під кожним бизнесовим оголошенням ще моральну засаду, наче проповідь. У таких оголошеннях він думає згадувати про небезпеку венеричних недуг, про відповідальність у родиннім житті, про виховання дітей і т. п.

Загалом Зимерман зміряє до того, щоб відсвіжити етичні засади життя і завернути до колишнього родинного пуританізму.

Більше з газетних звідомлень не можна довідатися про цю справу масового поширювання моральности для відродження родинного життя серед мас. Нема сумніву, що хтось заговорить про це на іншім місці.

Можна не годитися зо способами, якими д-р Зимерман хоче дійти до своєї цілі. Одначе годі закривати факту, що родинне життя в Америці, головно по великих осередках, уже так занепадає, що треба сумніватись, чи Америка, як нація, зможе на довшу мету вдержати своє передове значення у світі. Коли не прийде до швидкої реформи у вихованні молоді не лише при помочі школи, але й при помочі родинного дому, то будучність американської нації стоїть під великим знаком запиту. Бодай так каже думати історія занепаду інших могутніх народів. Передові американські уми це добачують і про це говорять та пишуть в тому розумінню, що ще час лихо направити, тільки треба братись за ту направу вже нині, інакше готово бути запізно.

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

11)

Тоні безусловно добрий хлопець, енергійний, повний поривань і тільки дивні життеві обставини захопили його на цю погану дорогу.

Як диво. Маленький, зовсім здається незамітний мячик, якого п-ні Ч. так наказувала доглядати, щоб не затратився або щоб хто його не потягнув, отсей мячик червоно-біло-синій став причиною відкриття цілої справді дивної а то й страшної справи...

Так роздумуючи, дійшла до вулиці „Нела" і знайшовши нумер дому п-ні Гемилової, подзвонила. — За хвилину відхилились двері і показалась гарненька, з кругленьким личком жінка. Вона цікаво вдивилась на незнайому.

Це напевно п-ні Гемил — промовила п-ні Ч. Пізнаю вас по великих синіх очах і рівненькому носику — приязно усміхаючись говорила п-ні Ч. Чи можу вас бачити?

Ах так, прошу! Заметушилась п-ні Гемил. Вона перепустила незнайому поперед себе до гостинної кімнати і просила сідати.

Я знаю вашого синка і коли вас побачила, зразу впізнала, що ви його мати. Він дуже до вас подібний...

Ох!.. Сплеснула руками п-ні Гемил і заговорила дрібненько: Чи не учителька ви його?.. Пробачте, прошу вас, мій негліж, я не вспіла ще перебратись з ранку.

Чи... чи може мій син вчинив щось лихого? Ох, не доведи Господи!

Вона завернула очима і безрадно звалилась на фотель.

О ні, п-ні Гемил, я не є учителька, я тільки ваша далека сусіда. Я є п-ні Ч. і приходжу до вас у важній справі.

П-ні Гемил зробила великі очі, перехилила головку і цікаво та питаючо дивилась на свою гостю. В неї була пухкенька рука, червоненькі нігті а чорні кучері окружали її біле чоло. Вона гарненька була і когось нагадувала... В цій хвилі п-ні Ч. не могла про це думати, тому почала говорити про властиве діло.

Прийшла я до вас спитати, чи не схотіли б ви приступити до громадської праці?

П-ні Гемил випросталась у фотелі і дивилась на свою гостю з великим зацікавленням.

Я маю на думці наших діток. Тепер війна, обставини витворюються такі, що діти попадають в сіти всякого лиха...

Ох мій Боже милий! Скрикнула, якось по дитинячому, п-ні Гемил а в цьому, ох" почулись різнобарвні „кікси" і наче іскорки посипались слова з її рожевих уст:

Хиба ж я не знаю! День і ніч тремчу за свойого синка, щоб він не попав в ці лихі сіти. Він у мене дуже добра дитина — дріботіла вона. Я зовсім віддана цій моїй одинокій дитині. Він... він забирає у мене весь час, моя дорогенька пані, і я дуже жалую, однак не думаю чи зможу помогти вам у вашій... громадській праці; до того... я, я думаю, що кожна мама повинна пильнувати дому, своєї родини і і... чи не так — скажете?...

І знова в цьому високому „так" почулись безліч кіксів і...

Еге — подумала п-ні Ч. Вона нагадує Билі Буркі, цю дрібну та симпатичну акторку з Галивуд.

Я розумію — говорила „Билі Буркі". Треба ходити на мітинги, сушити собі голову різними справами, які, зрештою мені зовсім чужі... Ні ні, ви мене вибачте, я не можу.

Вона затріпала руками і потерла чоло: Ох, стільки своїх клопотів! Я ж мушу виховати свого сина на добру дитину, щоб знав, як поводитись між людьми і щоб я не паленіла за нього...

Вона сипала кіксами і тріпала словами так скоро, що не було місця, щоб їй перебити, тому п-ні Ч. терпеливо слухала і ждала на чергу.

Мого мужа майже ніколи немає дома. Він завідатель Трост Компанії. Різні діла і... і я, тільки я мушу виховувати свого сина, а дальше дім і все, що дома. Це ж я, тільки я!... Вона раптом встала, усміхнулась і промовила:

Пробачте мені, я така нечемна. Сама говорю вам усі свої жалі, які певно вам нецікаві.

О ні, навпаки — промовила скоро п-ні Ч., рада, що діждалась черги — навпаки. Я дуже рад, що ви говорите зо мною так отверто. Я вас розумію і ваші материнські обовязки дуже ціню. Та... мені здається, що ви, як мати, повинні відчути журбу не тільки за вашого сина, але теж за синів других матерей, ось хочби тих, що працюють у военній індустрії. Ви тільки подумайте: ось якась мати йде зранку до праці, лишає без опіки двох синів скажім 9 і 11-літніх. Вона, вправді, зладить їм харчі діти такі самі собі візьмуть їсти як зголодніють, але поза тим вони йдуть самопас, роблять, що хотять, ідуть куди хотять. Трапляються крадежі та інші лихі речі...

Ох-ох, я знаю знаю — заговорила — і ось тому я мушу, мушу пильнувати мого синочка. Я не пережила б скандалу, якби так мій дорогенький синочок... Вона зірвалась, підбігла до вікна наче б хотіла подивитись, чи нема там якого лиха, що ждало б на її сина.

Ваш син може бути добрий і може мати добрий догляд, але тамті, інші діти, що нема кому їх доглянути, ось ці діти можуть втягнути вашого сина і спонукати до якогось лихого вчинку. Тому треба нам занятись такими опущеними дітьмиі взяти їх в опіку.

(Дальше буде).

ПРЕСА В ЧУЖИХ МОВАХ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Чимало американців вважають, що нема потреби ставати в обороні преси, що видається не-англійською мовою, як також нема потреби доказувати важну ролю такої преси взагалі для американців та для американців чужинецького роду зокрема. Проте час від часу доводиться бачити напади на цю частину американської преси збоку тих, хто вважає її неамериканською.

Року 1942 — в тяжкі дні війни — робилося навіть пляни заборони або контролі американської преси в чужих мовах. Це викликало багато суперечок, як то завше в цій країні викликає кожде посягнення на свободу преси. Рид Луїс — директор Камон Кавнсил фор Америкен Юнити — в листі до щоденника „Ню Йорк Тамс" висловив тоді думки багатьох американців кажучи: „Це дивно, і пригноблююче, що представники адміністрації, яка так явно виступала за однакове відношення до всіх, могли навіть говорити за таку несправедливість... Це не значить, що ми повинні сидіти тихо, коли порушуються закони нашої країни чи робляться заклики до зради. Але кожний американець чужинецького роду має право на таке саме відношення так само як до решти американської преси".

„Чулість" до чужих впливів — що є неминучим в часі війни — помічається серед деяких американців і після війни. Треба пригадати, що зараз же після Першої Світової Війни через країну перебігла хвиля ворожнечі до „чужинців", і то такої сили, що доходила до гістерії, як на те вказують історики. За малими виключеннями, нічого подібного в таких розмірах не сталося тут після Другої Світової Війни. Проте і тепер ніби є щось такого в духовнім повітрі, що загострює побоювання тих, хто вважає підозрілим все те, чого не знає (а таким „незнаним в сучасних умовах може бути все, що не є англо-саксонським). З того виникла пропозиція контролювати пресу в чужих мовах. Ця пропозиція є в недавнім звіту Комітету по дослідженні проти-американської діяльности. В більшій своїй частині доклад торкається інших справ, але є там пропозиція, щоб ухвалити такий закон, по якому тільки та чуже-мовна преса може дістати дозвіл на знижену поштову оплату, які побіч статей в своїй мові має також їх переклади в англійській мові. При тому не подано ніяких пояснень, ніяких причин у виправдання такої дивної пропозиції.

Ця нова пропозиція, направлена проти тої частини американської преси, що не виходить в англійській мові, викликала протести серед широких кол, не тільки серед видавців та читачів тої преси. Деяке заспокоєння настало тоді, як член конгресу, Дж. Томас Парнел (републиканець зі стейту Ню Джерзі), який тепер є головою згаданого комітету, голосував проти тої пропозиції. Він вважав це посягненням на свободу преси.

Фактично часописи в чужих мовах так само відбивають американське життя як і часописи в англійській мові. Вони задовольняють потреби американців чужинецького роду, чого не встані зробити преса в англійській мові. Часописи в мовах тих країн, звідки походять американці чужинецького роду, подають своїм читачам новинки з життя їх церковної громади, клубів, товариств та про важні події з життя громад. Ті часописи також помагають їм ліпше зрозуміти американське життя, стати частиною американського народу та усвідомити відповідальність, яка падає на них як на американських громадян. Крім того вони подають новинки з рідних країв, новинки такого роду, яких не можна знайти в пресі англійською мовою.

Люди, які мають нахил судити цю частину американської преси надто поспішно, повинні заглянути в історію тої преси перед тим як робити свої заключення. Історія та довга і поважна. Перший часопис в чужій мові — німецький — започатковано року 1739, тільки 35 років після того, як зявився перший часопис в англійській мові, в Бостоні, Масачусетс. В скорому часі після Американської Революції в одній тільки Пенсилвенії було яких 35 часописів німецькою мовою й почали зявлятися в різних містах також французькі часописи. Успішні події та хвилі нової іміграції заперед Цивільної Війни означилися появою перших данських, італійських, норвежських, еспанських, шведських та польських часописів. Після того як Злучені Держави купили від Росії Аляску, зявилася в Сан Франсиско російська преса. При кінці століття вже певно встановилася преса в мовах: арабській, вірменській, чеській, хорватській, голандській, фінській, мадярській, литовській, сербській, словацькій, українській, еврейській та деяких інших.

Найбільшого верху сягнула преса в чужих мовах року 1917 — яких 1,350 видань. Після ухвали закону про допущення імігрантів по квотам, дехто пророкував, що преса в чужих мовах швидко зникне. Але наперекір тим пребаченням, що зявилися в деяких часописах англійською мовою, чуже-мовна преса виявила велику життєвість. Особливо виявила вона свое місце в американськім житті в часі Другої Світової Війни. Інформувала своїх читачів не тільки про воєнні цілі Америки, але часом була навіть більш активною ніж інша преса, помагаючи в кампаніях за продаж Воєнних Бондів, в збірках на Червоний Хрест, „Ю. Ес. О." та друкуючи урядові пропаганди.

„Камон Кавнсил фор Америкен Юнити" недавно переглянув статистичні відомости про чуже-мовну частину американської преси. Згідно з тими відомостями, в жовтні 1946 року було в Злучених Державах 1,010 видань в 39 мовах. З того числа — 95 щоденних, 439 тижневих та таких, що виходили двічі на тиждень; 468 пів-місячних, місячних та інших. Неможливо дати точні відомости про циркуляцію всіх 1,010 видань. Ті відомости, що можна було зібрати вказують на те, що 84 щоденних видань, 235 тижневих та два рази на тиждень і 40 інших періодичних видань мають циркуляцію в 5,003,000. Якщо до того додати по дуже скромних припущеннях циркуляцію інших видавництв, то загальне число напевно буде від 6,500,000 до 7,000,000.

Вся та преса є американською й разом з тим помагає своїм читачам стати добрими американцями, помагає тим міліонам людей, які все ще не мають досконалого знання англійської мови, перекинути місток у будуче й разом з тим тримати звязок з минулим.

(Фліс").

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

З праці Обєднаного Комітету.

Дня 24. січня 1947 відбулися річні збори Обєднаного Комітету, на які явилися представники майже всіх запрошених товариств і організацій. До переведення зборів вибрано Григорія Бакуменка, а секретаркою була п-ні Ст. Галичин. Всі урядники Обєднаного Комітету здали свої точні звіти з праці за 1946 рік а це: голова **адв. М. Гаврилко**, секр. Марія Демидчук, касієр П. Кучма та заступники головних урядників. Петро Кучма, касієр, виказав докладно звідки взялась сума понад $7,000, яку вислано на призначені цілі.

Та сума вказує, що наш Обєднаний Комітет не спав, а виконував свої завдання після сил і відповідно до обставин, в яких приходилось йому працювати. Секретарка в своїм звіті докладно зазначила скільки і які підприємства відбулись на протязі цілого року. Після звітів в імені контрольної комісії М. Малетич висловив вотум довіря уступаючому урядові.

До уряду на рік 1947 ввійшли майже ті самі члени, а це: адв. М. Гаврилко, голова; Марія Марусевич і Петро Сокальчук місто-голови, Марія Демидчук, секр., Марія Близнак, заступниця; Петро Кучма, касієр; Катерина Пелешок, заступниця. До контрольної комісії: Мартин Малетич, Володимир Бекад і Володимир Павлів, а Дмитро Галичин як звязковий.

Після вибору уряду приступлено до обговорення програми праці на 1947 рік. І так: ухвалено, що Обєднаний Комітет має влаштувати 2 концерти, а це концерт в честь Т. Шевченка на 30. березня і Свято Листопадове, яке має відсвяткуватись в другу седілю листопада. Також два віча, одно в користь Допомогового Комітету, а друге в користь Конгресового Комітету, як це Обєднаний Комітет робив досі. Щодо назначених днів на віча, вони будуть проголошені в свій час. В великодний піст комітет влаштовує відчит, на який запроситься когось зі свіжоприбувших українців. Повище вимінені свята, безоглядну на трудноці, які в Ню Йорку треба нам поборювати, мусить Обєднаний Комітет відсвяткувати.

До помочі у влаштовуванні повищих свят вибрано помічний комітет, до якого зголосилися: Марія Копчак, Яків Удич і Максим Панько. Під кінець зборів вибрано делегата на зїзд Злученого Допомогового Комітету.

На цім можна б закінчити звіт про річні збори Обєднаного Комітету, якби ще не одна дуже важна справа, а це зазив до всіх наших товариств і організацій до кооперації. Чуємо часто докори зі сторони одиниць, що Обєднаний Комітет, не обєднує всіх наших товариств, що не веде систематичної праці, що влаштовує свята доривочно і т. п. На цім місці треба запитати наші товариства і поодинокі одиниці, що зробили вони за останній рік? Скільки разів були вони на зборах Обєднаного Комітету? А скільки разів відізвались вони на зазив того комітету і його урядників? Українські громадяни мають давну вдачу, коли трапиться якась невдача в нашім громадянськім житті. Звичайно говоримо: „то наші люди, от такі то наші організації, наші провідники", і так без кінця. А чому в першій мірі ми не запитаємо самі себе, які ми є? В яких організаціях ми стоімо, які організаційні обовязки ми виконуємо, які жертви ми складаємо і скільки? Коли точно перетрясемо нашу совість, тоді вже не схочемо говорити „вони такі наші люди", а скажемо певно: „от такі то ми самі". Треба нам раз навчитися, що критикувати інших має моральне право лиш цей, хто виконує точно свої громадянські обовязки. А скільки є таких між нами? Тож замісць критики і негодувань берімся до праці, бо наша народна нива заросла буйним буряном.

Обєднаний Комітет взиває оцею дорогою всі наші національні товариства і організації, які ще досі не вибрали і не прислали своїх делегатів до Обєднаного Комітету, зробити це негайно, бо лиш спільними силами можемо піддержати то маленьке полумя громадської праці, яке ще тліє в місті Ню Йорку.

Марія Демидчук,
секретарка Обєднаного Комітету.

ГОРНЕЛ, Н. Й.

Коляда для скитальців.

Наша маленька громада у Горнел не має більше як десять родин, але й ми не забуваємо за них братів і сестер на скитальщині. На ту добру ціль жертвували по $5: М. Кердель, С. Катола, І. Щедевко, Г. Бобовник, В. Лавров ст., І. Галатю, П. Федик, І. Бай, М. Добранський; по $3: Р. Підкович, І. Назар; по $2: А. Пелех, В. Цибульський; по $1: О. Алексин, В. Лаврів мол., Т. Вавръщак, Е. Цибульська, К. Музика, І. Черешньовський, М. Бобовник, В. Бобовник, а решта дрібними. Разом $63.50, які вислано до Зл. У. А. Д. Комітету в Філаделфії. Колядниками були М. Кердель, С. Катола, І. Назар, за що їм щира подяка.

ГОЛИОК, МАСС.

На згадку покійної Євдокії Вавришин Коваль муж і братя зложили на допомогу скитальникам $50, бажаючи допомогти спровадити до Америки одного скитальця зі Скалатщини. Жертвували: В. Коваль $10; С. Вавришин $5, І. Процишин $5, І. Вавришин $15 і приятельки покійної $15.

ПЛЕЙНСБОРО, КРЕНБЕРИ І ОКОЛИЦЯ.

Коляда на допомогу скитальникам.

Українська громада в цих місцевостях невеличка, але завдяки загальній жертвенности заколядовано $177.50 та переслано до центрального Допомогового Комітету в Филаделфії. З колядою ходили Іван Купич, Олекса Бойко, Анна Гірняк, Анастазія Лапій, Анастазія Гірняк, Анастазія Олійник, Анна Пахолок, Петро Олійник, Семен Костів, Михайло Стасишин, Григорій Гірняк, Дмитро Ласік, Михайло Гірняк та Степан Бойко. Окреме признання належиться Степанові Костів, Андрієві Куш та Степанові Бойкові, що вможливили коляду, поставивши до розпорядження колядникам цілком безкоштовно свої авта. Коляду зложили: Г. Гірняк $10; по $5: Д. Ласік, Ю. Нурко, Г. Стоякивич, А. Кутч, С. Костів, М. Кручковський, М. Стасишин, С. Бойко, Т. Козачек, А. Олійник, С. Шутка, М. Шуманський, М. Чеканські, В. Пахолок, М. Гірняк, М. Юрчак, О. Галелюк, Д. Кучевські, В. Дмитрів, П. Коць; П. Шуманська є4; по $3: Г. Беллак, І. Протинюк, Г. Скавроник, Ю. Олійник, Я. Баран, Д. Василюк, А. Філіч; по $2: І. Лесечко, П. Нурко, Е. Помяновські, І. Бойко, Д. Козачок, С. Якимчук, В. Сондек, В. Воськевич, Ю. Фецик, К. Гелета; по $1: І. Стасишин, О. Бойко, И. Бойко, А. Бойко, Н. Гіль; І. Стек $5.

Гроші й виказ переслав до Комітету Ст. Бойко.

ШАРОН, ПА.

Шаронська громада не ходила колядувати на скитальців, лише на церкву, а попри церковну коляду, можна було — чия ласка — дати й на скитальців, як було поучено в церкві.

Хоча у нас не бракує щирих бесідників без жертви, проте зложено дещо і на скитальців, а іменно, уряд церковний св. Івана Хрестителя з Листопадового Свята $26; Український Клюб $10; В. Сич $7; по $5: І. Лисогір і Ф. Я.; по $3: Р. Богдан і дяк Ворона; по $2: о. С. Мусійчук, А. Щерба, Ю. Ясновський, Д. Зидик; по $1: Я. Цап, М. Цап, М. Мицко, А. Попов, І. Гладю, С. Пиш, А. Баран, В. Волос, Л. Кийбар, М. Лисогір, В. Баран, В. Кульчицький, Ю. Кульчицький, М. Тилявський, М. Мудрик, В. Шембрак, В. Волошин. Разом $84.50.

ЩО ПИШУТЬ?

ПІДЕМО ВИЗВОЛЯТИ УКРАЇНУ...

Ми одержали з Сейнт Клер, Па. листа, одержаного з скитальщини в Европі, в якому, між іншим, є таке місце:

„Просимо Вас,... якщо можете, то вишліть для нас поміч, а саме афідевіт для..., що зараз не дуже здоровий, тому хочемо вислати до Вас, щоб ним пікluвались, а ми в двох тут останемось, в Америку не хочемо їхати, бо нам нема чого пертися жити, краще підемо назад до дому, Україну визволяти, ми ще сильні й здорові... Для нас, як Ваша ласка, вишліть папіросів, за них можемо поліпшити наше життя і заплатити за науку в школі".

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, з якої групи і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

5394. Легка Анни і Сеницин Анни з с. Куряни, Бережани, від Стольник Михайлини.

5396. Василишин Василя і Тиміньский Івана з с. Огородний Потік, Коломия, від Василишин Василини.

5397. Шістка Івана з с. Вишків, Долина, від Кітраль-Шістка Анни.

5398. Пенгрин Фенни з села Торишко, Сянік, від Коник-Слимак Анни.

5399. Куц Марії з с. Бриска Воля, Ланцут, від Кирило Івана.

5400. Фірко Василя і Івана та Михайла з с. Зоротовичі, Перемишль, від Кирило Ольги.

5401. Садула Катерини з с. Забавка, Калуш, від Кравчук-Садула Ктерини.

5402. Кравчук Степана з с. Болохів, Калуш, від Кравчук Івана.

5403. Кудлак Григорія з с. Шешків, Борщів, від Кудлак Івана.

5404. Мазур Івана з с. Тириско, Сянік, від Паращак Дмитра.

5405. Гуцул Михайла з с. Горошова, Борщів, від Гуцул Теодора.

5406. Луців Олекси і Худик Пилипа з с. Галуранка, Бучач, від Легкий Володимира.

5407. Кімак Михайла, Єднак Андрія з с. Туриско, Сянік, від Кімак Михайла.

5408. Коремчак Олекси і Степана з с. Кальниця, Сянік, від Кімак Коремчак Ірени.

5410. Кучабський Степана і Марії з с. Титильковець, Броди, від Молінська Марії.

5411. Гаврилюк Мусія і Трохима з с. Двірець від Гаврилюк Панаса.

5412. Сорока Степана з села Воля Смільна, Сянік, від Пеленськеї Андрія.

5413. Штефурак Федора з с. Рорнів, Косів, від Голюк Параски.

5414. Шадійський Антона з с. Кальниця, Сянік, від Шадійський Теодора.

5415. Куриш Йосифа з с. Горохівці, Перемишль, від Двулят Богдана.

5416. Войтович Семка з села Трійчиці, Перемишль, від Войтович Івана.

5417. Стельмах Анни з села Лапівці, Перемишль, від Стельмах Ольги.

5418. Ярема Романа з с. Гермаківці, Борщів, від Ярема Дмитра.

5419. Клим Авліна з с. Бахлова, Сянік, від Клим Марії.

5421. Майкович Федора з с. Яворник, Сянік, від Улчак Марії.

5422. Шевчук Михайла і Елеонори з с. Гоголина, Чернівці, на Буковині, і Соколюк Івана, Анни і Дмитра з с. Заставна, Чернівці, від Сорочинський Володимира.

5423. Сенишин Федора з с. Чехів, Бучач, від Головачук Петра.

5424. Халупа Вартилимона з с. Яворник, Сянік, від Халупа Марії.

5425. Кватковський Павла з села Романів, Шепетівка, від Вільчак Станислави (Тайська).

5426. Дзюба Анни з с. Кальниця, Сянік, від Дзюба Василя.

5427. Мазур Івана Блищак з с. Туриньске, Сянік, від Блищак Василя.

5428. Куремка Теодора і Івана з с. Оставиця, Сянік, від Блищак Катерини (Шарак).

5429. Андрухів Петра і Марії з с. Розвіка, Стрий, від Андрухів Миколи.

5430. Лесик Івана з с. Розвадів, Стрий, від Лесик Миколи.

5431. Цекот Михайла з села Турія, Самбір, від Цекот Івана.

5432. Сірий Степана з с. Соколівка, Золочів, Юськів Петра, Мандибур Івана з с. Грабина, Золочів, від Мамчур Михайла.

5433. Ціхоцький Василя і Дубік Парані від Ціхоцький Івана з Коранчі.

5435. Крук Марії (Забавчук) від Забавчук Теодора з Скалата.

5436. Винявський Петра від Винявський Миколи з Солова, Тернопіль.

5437. Лемішка Миколи від Зубик Василя з Стрептів.

5438. Медвідь Горпини і Анни від Медвідь Степана з Михайлівки.

5439. Дорош Петра і Володимира від Дорош Василя з Плотича.

5440. Масляний Ілька і Марії від Зелюнка Анни з Воля Петрова, Сянік.

5441. Кобіль Катерини (Задовська) від Предко Анастазія з Кальне, Зборів.

5442. Демцюк Івана, Анни і Насті від Демцюк Миколи з с. Височок, Кросно.

5443. Скібіцька Марії і Софії від Скібіцький Степана з села Ями, Сянік.

5444. Роговський Івана, Михайла і Зезниць Теодора, Панайло Марії (Зезниць) від Роговський Василя з села Граб, Ясло.

5445. Фірчук Варвари-Медвідь від Медвідь Марії з села Жовтанці, Жовква.

5446. Гавилей Василя (Каспрів) від Гавилей Василя з с. Ґудзьово, Турка над Стрийом.

5447. Павлищук Франка від Воронецька Ірени з с. Цвітова, Бучач.

5448. Сеньків Василя від Сеньків Катерини з с. Тотузова.

5449. Телявський Михайла від Щирба Михайла з с. Боднарка, Горлиці.

5450. Слебко Юстини від Зарембa Анни з с. Білич, Самбір.

5452. Михайленко Михайла з села Юзівки від Побігайло Тимофея.

5453. Копанець Анни (Медвідь) від Гузар Теклі з с. Денисів, Тернопіль.

5454. Богуцький Осипа від Вінярська Вікторії з с. Покропивна, Тернопіль.

5455. Еслер Осипа і Яреми з с. Гаїв Бучацьких, Бучач, від Крижанівський Володимира.

5457. Пограничний Івана від Хлиста Софії з с. Устрики Долішні, Ліско.

5458. Фордичка Василя від Фордичка Петра з с. Стрибичі, Самбір.

5459. Поваида Дмитра від Гузуляк Михайла з с. Вислок Долішний, Сянік.

5460. Гнилозуб Василя Петрович, Гарасим Івана Танасів з с. Топорівець, Чернівці, від Гнилозуб Юрія.

5464. Тарнавський Йосифа з с. Вільхівець, Сянік, від Лонишин Юрія з с. Райське, Сянік.

5465. Кізлик Левка, Прокопа, Якима, Василя і Степана, усі з с. Корців, Броди, від Кізлик Михайла.

5466. Євгик Петра о. Крохмальний з с. Космирина, Бучач, від Деркач Василя.

5467. Титла Петра, Брониславa, Володимира і Йосифа з Підгаєць від Титла Спиридона.

5468. Кучма Володимира, Теклі і Анни з Підгаєць від Кучма Петра.

5469. Барабах Ксені (Мартинюк), Міссік Марії (Мартинюк), Міссік Теодора з Гаїв Старобродських, Броди, від Музак Параскевії.

5470. Кіселиця Івана, Михайла з с. Рибно, Косів, від Кіселиця Михайла.

5471. Дуда Миколи, Василя, Дмитра, Марії і Магди від Дуда Михайла з с. Верхня, Калуш.

5472. Іванчук Ярослава, Демидас Дмитра з с. Дичків від Омеціньский Омеляна.

5473. Голембіовська Михайлини (Кравчук) з с. Явче, Рогатин, від Кравчук Володимира.

5474. До рідних і знайомих з с. Озірна, Тернопіль, від Береза Ярослава.

5475. Малиновська Анни від Король Евгена з с. Скопів, Перемишль.

4576. До рідних і знайомих з Немирівщини, Винниця, від Пелех Олекси.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подати групу і число.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗГАДУЄ ЗА ЗУСТРІЧ З УКРАЇНСЬКИМИ СКИТАЛЬЦЯМИ.

Пишу до „Свободи" і прошу помогти двом українським хлопцям, що я їх пізнав в Німеччині між українськими скитальцями. Я стрінув тих хлопців, коли я був там з Американською Армією в 1945 році. Я стрінув багато українців на скитальщині, добрих і порядних, але ті два хлопці припали мені найбільше до серця, вони для мене як рідні браття. Тепер я дістав від них лист, в якому просять мене, щоб я їм віднайшов в Америці їхню рідну тету. Прошу мені помогти в тім.

Степан Фединишин,
Перт Амбой, Н. Дж.

(Адреси передані до Зл. У. А. Д. Комітету і будуть проголошені разом з іншими подібними пошукуваннями. — Ред.)

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

EPILEPSY IS A WORD, NOT A DISEASE

Epilepsy is a word, not a disease. It is a word which means "convulsions for which cause is not known." At first, every convulsion was considered an "epileptic fit." Then as medicine advanced, the causes for many fits were found, and these convulsions were removed from the classification of "epilepsy." We now know that convulsions may be caused by head injuries, by kidney disease, by fever, by intoxication, and by many other factors. There are also forms of epilepsy in which there is simply a sort of trance rather than an actual convulsion. Here too the word "epilepsy" means simply a trance for which the cause has not been found. Trances may be due to simple fainting, to excessive heat, to diabetes, to head injury, to hardening of the arteries, to nervousness and to many other things. These spells would not be called epileptic unless we could not find the cause. Eventually we may discover the cause of all fits, and when that time comes, there will be nothing left to classify as "epilepsy."

Before an attack there is usually a peculiar sensation in some part of the body. This is known as aura. Those who have epileptic attacks learn to recognize this aura and to know that an attack is on the way.

At the beginning of a major attack, the patient may give a loud scream or yell, which is called an epileptic cry. When an attack begins, the head is usually drawn back or to one side, the jaws are fixed, the hands clenched, and the legs extended straight out. This is often followed by muscular contractions, noisy breathing and a brick-red colored face. An attack is indeed a frightening thing for someone to witness who does not know what is happening.

After an attack the patient recovers consciousness without any recollection of what has happened.

About a half a dozen drugs, many of them very new, are now known to doctors treating epilepsy. Usually, the spells can be kept under control when the right drug is administered in the right dose. In most cases of epilepsy, the mind is not affected, and epileptics usually have normal intelligence. Methods are now available for testing the electrical waves of the brain, a procedure which is often helpful in determining the nature and severity of the disorder.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 6. лютого 1947 року помер у 45 році життя

ЙОСИФ ЯЦЕЧКО,

член тов. Володимира Вел. від. 179 У. Н. Союзу в Ст. Луіс, Мо.

Покійний походив з села Чертежи, пов. Сянік, Галичина. Оставив у смутку жену Юлію, сина Івана і Михайла, невістку, вуйка Петровського та ближчу і дальшу родину.

Похорон відбувся 10. лютого при співучасти членів від. 179 з укр. гр.-катол. церкви на цвинтар св. Петра й Павла. — В. П. Н.!

М. Паращак, секр.

Дня 5. лютого 1947 року померла в 51. році життя

КАТЕРИНА ШИЯН,

членка від. 221 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійна походила з села Монастирець, повіт Самбір, Зах. Україна. Оставила у великому смутку мужа, два сини Петро і Дмитра, невістку, внуки, три брати і сестру. Покійна була прикладною українкою та доброю членкою.

Похорон відбувся 14. лютого при участи родини, приятелів і членів із членів відділу з гр.-кат. церкви св. О. Николая на укр. цвинтар. — В ІЙ П.!

Т. Шпікула, секр.

Дня 9. лютого 1947 року помер 55 році життя

МИКОЛА БАНДУРА,

член Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 76 У. Н. Союзу в Ньюарк, Н. Дж.

Покійний походив з міста Старий Самбір, Галичина. Похорон відбувся 13. лютого з церкви св. Ів. Хрестителя на цвинтар Св. Хреста в Арлінґтон, Н. Дж. — В. Й. П.

В. Салабун, секр.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Отсим повідомляємо всіх тих, котрі посилають до поміщення оголошення про те, що скитальники шукають в Америці рідні, чи знайомих, а виразно не напишуть, що не платне оголошення, або не платне, то такі оголошення адміністрація пересилає до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії, який веде з них реєстр і якому „Свобода" поміщає такі оголошення безплатно.

Хто хоче, щоби його оголошення було поміщене у „Свободі" окремо від оголошень Зл. У. А. Д. Комітету, хай напише виразно, що це платне оголошення і скільки разів має бути поміщене.

Адм. „Свободи".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори відділу 204 відбудуться в суботу, 22. лютого, в год. 8:15 вечір, в гали укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. Просимо всіх членів прийти на збори та вирівняти залеглі й бієжучі членські вкладки. З платенням вкладок просимо не стримуватися, а про причину ми вам подали до відома окремими листами. Просимо тих членів, котрі посилають вкладки поштою, нихай їх висилають до секретаря відділу, а не до У. Н. Союзу. — Уряд.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 23. лютого, в годині 12-тій пополудні, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членкинь обов'язково явитися, бо є важні справи. — П. Крцонський, прдс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУЮТЬ

ГАНЧАР ЯРОСЛАВ, син Теклі, пошукує свою тітку **ВОЙТАС АННУ**, або її сина **АНТОНА**, котрі перебувають в Америці, з села Кутищі, повіт Броди. Прошу зголоситися на адресу:

HANCHAR YAROSLAW,
Ukrainian Camp D. P.,
Muenchen, Feldmoching Bar. 15-6
Germany, Bavaria.

БОГДАН ГОРІШНИЙ з Уняти, повіт Дрогобич, пошукує **ЮЛІЮ ГУРСЬКУ**, яка мала би жити в Ню Йорку. За інформаціями прош звертатися на таку адресу:

Mr. JOSEPH TRUSH
218 East 6th Street,
New York 3, N. Y.

СТЕФАН БРІЛЬ,
син Семка Бріль, родом з села Петриків, пов. Тернопіль, шукає своєї сестри **АННИ**, замужної

ОЛЬШАНСЬКА,

як також просить односельчан віднестись до сього на слідуючу адресу:

STEFAN BRILL,
LEHEHN KASSERNE,
SALTZBURG, AUSTRIA,

або до:

WALTER BRILL,
315 EAST 27th STREET,
NEW YORK 16, N. Y.

ДАНИЧ ЯВЧАК пошукує **МАРІЮ КРАПНИК**, яка має знаходитися під ч. 29 Ashley St., New Bedford, Mass. Хто знав би про неї, або вона сама, нехай зголоситься на адресу:

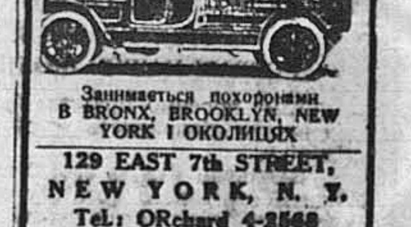
DAN YAWCZAK,
DERRY, PA.

МИКОЛА ЗАБЛОЦЬКИЙ пошукує **МИХАЙЛА ЗАБЛОЦЬКОГО**, сина Стефана й Теклі Заблоцьких, зо села Заставя, повіт Тернопіль; він є на скитальщині в Німеччині чи Австрії. Його адреса має бути: Michael Zablocky, Matibiass Killian in Obersimbein, Post Strasskirchen bei Passau. Хто з прибувших до Америки скитальців, чи у таборах, знайби про нього, або він сам, прошу писати на мою адресу:

MYKOLA ZABLOCKY,
33 Garner Street,
Cohoes, N. Y., U. S. of America.

ТАРЗАН ч. 1540, Жертва виру.

Скинений з пливучого пня малпочоловік попав у вируючі води...

...і його втягнула на дно вируюча клекотяча повінь.

Але там перехресний струм води пірвав його в один бік.

Після хвилини, яка здавалася йому вічністю, малпочоловік виплив на поверхню. На поверхні води він найшов себе у непроглядній темноті.